

Dosarul nr. 2ra-647/2021

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Gh. Stratulat)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, L. Pruteanu, I. Țurcan)

DECIZIE

23 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Diana Caracuianu, reprezentată de avocatul Alina Șavga,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Strătilă împotriva lui Ghenadi Caracuianu, Diana Caracuianu, Societății cu Răspundere Limitată „Antichi Mobila”, Nataliei Prodan, intervenient accesoriu notarul Alexandra Piatac cu privire la încasarea sumei, declararea nulității contractului și încasarea cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva deciziei din 17 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Diana Caracuianu, reprezentată de avocatul Alina Șavga și a fost menținută hotărârea din 11 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă:

La 26 decembrie 2017 Vasile Strătilă a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ghenadi Caracuianu, Diana Caracuianu, Societății cu Răspundere Limitată „Antichi Mobila”, Nataliei Prodan, intervenient accesoriu notarul Alexandra Piatac cu privire la încasarea sumei, declararea nulității contractului și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii a indicat că la 26 ianuarie 2017 până la 10 mai 2017, a transmis pârâtului Ghenadi Caracuianu suma de 7100 de euro și 200 de dolari SUA, sub pretextul de a deveni parteneri de afaceri, la SRL „Antichi Mobila”.

A susținut că, inițial, când a transmis prima tranșă de bani în sumă de 1000 de euro, pârâtul Ghenadi Caracuianu, i-a scris o recipisă, prin care a confirmat primirea banilor, iar ulterior pe aceiași foaie a confirmat că a primit diferite sume și la ce dată, în total suma menționată în cerere. A relevat că era informat periodic de Ghenadi Caracuianu că mai sunt probleme cu dezvoltarea afacerii, dar în sfârșit, totul va fi bine.

A menționat că ulterior, accesând site-ul 999.md, în luna august 2017, a observat anunțul din partea pârâtului Ghenadi Caracuianu, despre faptul că vindea o

afacere profitabilă. Contactându-l, acesta a confirmat că într-adevăr vinde firma. Corespunzător, în acel moment a solicitat ca sumele de bani împrumutate să-i fie restituite, obligație pe care nu și-a executat-o.

La 02 august 2018 Vasile Strătilă a depus cerere de majorare a pretențiilor. Astfel, a formulat pretenții împotriva lui Ghenadi Caracuianu, Diana Caracuianu, SRL „Antichi Mobila”, Natalia Prodan, intervenient accesoriu notarul Alexandra Piatac, prin care a solicitat suplimentar și declararea nulității absolute a contractului de donație a părții sociale în mărime de 100% din capitalul social SRL „Antichi Mobila” și aducerea părților la poziția inițială.

A relevat că după depunerea cererii de chemare în judecată, în luna martie 2018, a aflat că anterior, la data de 10 octombrie 2017, adică data limită când urma să primească banii împrumutați, Ghenadi Caracuianu a donat cota parte socială în mărime de 100% din SRL „Antichi Mobila” fiicei sale, Diana Caracuianu.

A afirmat că Contractul de donație nr.1973 din 10.10.2017 a fost autentificat de către notarul Alexandra Piatac, iar soția lui Ghenadi Caracuianu, Natalia Prodan și-a exprimat acordul.

A susținut că Ghenadi Caracuianu de la bun început, avea intenția de a însuși suma de 7100 de euro și 200 de dolari SUA sub pretextul unui împrumut, înstrăinând în acest fel toate bunurile pe care le avea și excluzând, opțiunea rambursării datoriei pe viitor.

A subliniat că, Ghenadi Caracuianu a făcut tot posibilul să se eschiveze la executarea obligației de rambursare a datoriei prin intermediul încheierii mai multor contracte fictive în participație cu alte persoane, în privința patrimoniului său.

A indicat la acest aspect și eventuala înstrăinare a microbuzului IVECO cu numărul de înmatriculare xxxxx.

A solicitat Vasile Strătilă încasarea de la pârâți a sumei de 7100 de euro și 200 dolari de SUA cu titlu de datorie; 448 de euro și 12,62 de dolari SUA cu titlu de dobândă de întârziere; 4728 de lei taxa de stat și 5000 de lei cu titlu de asistență juridică, precum și declararea nulității absolute a contractului de donație a părții sociale în mărime de 100% din capitalul social SRL „Antichi Mobila” și aducerea părților la poziția inițială.

Prin hotărârea din 11 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Vasile Strătilă a fost admisă. A fost încasată de la Ghenadi Caracuianu în beneficiul lui Vasile Strătilă suma de 7100 de euro și 200 de dolari SUA cu titlu de datorie conform cursului oficial al BNM la data executării hotărârii; 448 de euro și 12,62 de dolari SUA cu titlu de dobândă de întârziere conform cursului oficial al BNM la data executării hotărârii. A fost declarat nul contractul de donație din 17 octombrie 2017 a părții sociale în mărime de 100%, din capitalul social al SRL „Antichi Mobila”, încheiat între Ghenadi Caracuianu și Diana Caracuianu cu aducerea părților în poziția inițială. A fost încasat de la Ghenadi Caracuianu în beneficiul lui Vasile Strătilă cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 de lei. A fost încasată de la Ghenadi Caracuianu în beneficiul lui Vasile Strătilă taxa de stat în sumă de 4728 de lei. A fost încasată în mod solidar de la Ghenadi Caracuianu și Diana Caracuianu în beneficiul lui Vasile Strătilă taxa de stat în sumă de 100 de lei.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 02 mai 2019 și 20 august 2019, Diana Caracuianu, reprezentată de avocatul Alina Șavga, a declarat apel împotriva

hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a pretenției cu privire la declararea nulității contractului de donație din 17 octombrie 2017.

Prin decizia din 17 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Diana Caraciuianu, reprezentată de avocatul Alina Șavga și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 25 februarie 2021, Diana Caraciuianu, reprezentată de avocatul Alina Șavga, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea admiterii pretenției cu privire la declararea nulității contractului de donație din 10 octombrie 2017 încheiat între Ghenadi Caraciuianu și Diana Caraciuianu și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece la examinarea prezentului litigiu instanța de apel a interpretat și a aplicat eronat normele de drept material și procedural, și anume art. 260 alin. (1) lit. a) CPC prevede că, instanța de judecată este obligat să suspende procesul în cazul decesului părții în proces, dacă raportul juridic litigios permite succesiunea în drepturi, astfel la 30 octombrie 2020 a decedat Vasile Strătilă, pe când instanța de apel a examinat cauza 17 noiembrie 2020, fără a permite succesorilor să intre în drepturile reclamantului decedat.

În ceea ce ține de aplicarea eronată a normelor de drept material, atât prima instanță, cât și instanța de apel a declarat nulitatea contractului de donație din 10 octombrie 2017, întemeindu-și soluția pe un singur argument preluat din declarațiile reclamantului Vasile Strătilă și anume că contractul a fost încheiat la 10 octombrie 2017, ziua scadenței împrumutului oferit pârâtului Ghenadi Caraciuianu.

Instanța de apel nu a ținut cont de faptul că doar la 10 octombrie 2017 dînsa a avut posibilitatea să revină în țară. Mai mult, contractul de donație a părții sociale a fost autentificat de notarul Alexandra Piatac în strictă corespundere cu normele legale privind condițiile de valabilitate a actului juridic, consimțământul liber exprimat al părților, forma scrisă autentică, precum și înregistrarea obligatorie la organul de stat abilitat.

Instanța de apel a făcut trimitere la prevederile art. 217 și 221 din Codul civil, susținând că încheierea actului juridic din 10 octombrie 2017 a fost făcută fără intenția de a produce efecte juridice, însă la dosar lipsesc astfel de probe.

Mai mult, atât prima instanță, cât și instanța de apel au dat o apreciere greșită raportului juridic stabilit între Ghenadi Caraciuianu și Vasile Strătilă, apreciindu-l unul de împrumut, or însuși reclamantul a prezentat instanței de judecată probe, cât și propriile declarații că aceștia și-au unit eforturile pentru desfășurarea unei activități comerciale comune.

În contextul prevederilor art. 373 alin. (2) CPC instanța de apel era obligată să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite de instanța de fond referitor la existența unui împrumut.

Prin notificarea din 18 martie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimatului și reprezentantului acestuia copia recursului și l-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2020 a fost expediată părților la 28 decembrie 2020 (f.d. 229, vol. I), însă, la actele cauzei lipsesc probe prin care s-ar confirmat recepționarea acesteia de către recurentă.

Astfel, recursul declarat la 25 februarie 2021 de către Diana Caracuianu, reprezentată de avocatul Alina Șavga, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 28 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursurile admisibile și a decis examinarea acestora în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din actele cauzei cât și din recursul declarat, recurenta Diana Caracuianu a susținut că instanța de apel a examinat cauza, fără a dispune succesiunea în drepturi a reclamantului, care a decedat la 30 octombrie 2020, iar cauza a fost examinată la 17 noiembrie 2020.

În conformitate cu art. 260 alin. (1) lit. a) CPC, instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul decesului sau reorganizării părții în proces

ori a intervenientului principal dacă raportul juridic litigios permite succesiunea în drepturi.

În conformitate cu prevederile art. 262 lit. a) CPC, procesul se suspendă pînă la determinarea succesorului în drepturi al persoanei ieșite din proces sau pînă la numirea tutorelui sau curatorului persoanei incapabile sau lipsite de capacitatea de exercițiu – în cazurile prevăzute la art.260 lit.a) și b).

Pornind de la prevederile normelor legale evocate supra, Colegiul reține că instanța de judecată este obligată să suspende procesul, în cazul cumulării a două condiții – decesul părții în proces și raportul juridic litigios să permită succesiunea în drepturi.

La caz, instanța de recurs constată că la momentul emiterii deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2020 aceste două condiții au fost întrunite, respectiv, instanța de apel urma să dispună suspendarea procesului pînă la determinarea succesorului în drepturi al persoanei decedate. Or, raportul juridic litigios, în speță încasarea sumei, declararea nulității contractului, permit succesiunea în drepturi.

Referitor la probarea decesului reclamantului Vasile Strătilă, instanța de recurs conchide că din comunicarea executorului judecătoresc George Boțan, anexat la cererea de recurs, rezultă că potrivit informației oferite de baza de date „Acces”, debitorul Vasile Strătilă a decedat la data de 30 octombrie 2020.

În acest sens, Colegiul conchide că legiuitorul nu a condiționat modalitatea de probare a survenirii circumstanțelor invocate, în speță a decesului, ci doar a stabilit acest fapt ca temei de suspendare a procesului civil.

Mai mult ca atât, stabilirea anumitor circumstanțe a fost lăsată la discreția instanței de judecată, în dependență de aprecierea suportului probator prezentat în sprijinul celor invocate. Or, din comunicarea executorului judecătoresc rezultă cu certitudine că decesul lui Vasile Strătilă a survenit la data de 30 octombrie 2020.

În această ordine de idei și avînd în vedere momentul decesului (30 octombrie 2020) în raport cu data ședinței de judecată (17 noiembrie 2020), Colegiul lărgit reține că suspendarea examinării cauzei în cazul decesului părții pînă la determinarea succesorilor în drepturi al persoanei decedate, este o obligație a instanței de judecată.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural și această eroare nu poate fi reparată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, de a casa decizia din 17 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și de a trimite cauza spre rejudecare în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La rejudecare instanța de apel urmează să țină cont de cele expuse și să emită o hotărâre legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Diana Caracuianu, reprezentată de avocatul Alina Șavga.

Se casează decizia din 17 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Strătilă împotriva lui Ghenadi Caracuianu, Diana Caracuianu, Societății cu Răspundere Limitată „Antichi Mobila”, Nataliei Prodan, intervenient accesoriu notarul Alexandra Piatac cu privire la încasarea sumei, declararea nulității contractului și încasarea cheltuielilor de asistență juridică, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru